

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 12.

A kiegyezés.

(K. Ö.) Minisztereiink Bécsbe utaztak a kiegyezési tárgyalások folytatására és befejezésére. Magunk is azt hittük, hogy ez lesz az utolsó kiegyezési tárgyalás, de ha olvassuk az osztrák lapok azon híreit, melyek a kiegyezési tanácskozásokat bevezetik, inkább azt kell hinnünk, hogy a kiegyezésből semmi sem lesz.

Válságra fordult pedig a dolog, mivel az osztrák kormány junktimot állított fel a kiegyezés, a bank és kvóta kérdés nélkül. Szóval a kiegyezési komplexumot akarja letárgyaltatni. Azzal védekezik, hogy oly kiegyezési anyagot nem terjeszthet a parlament elé, mely a gazdasági viszony két fontos kérdését, a bank és kvóta kérdést megoldatlanul hagyja. Azt mondja, hogy egy osztrák kormány sem létesíthet megállapodást a vámbevételek közös felhasználását illetően anélkül, hogy a kvóta tekintetében se tisztázná a helyzetet és ne lenne azal tisztában, hogy Ausztria milyen mértékben tartozik a közös költségek fedezéséhez hozzá járulni. És ami a bankkérdést illeti, aki a gazdasági ügyek összefüggését ismeri, lehetetlen, hogy be-

ne lássa, mennyire képtelenség az Ausztria és Magyarország közt levő gazdasági viszonyról és a kerek két milliárdra rugó váltóforgalomról megegyezésre jutni, anélkül, hogy tisztán lássuk, milyen lesz a jövőben és hogyan fog funkcionálni ez a gazdasági gépezet.

Az osztrák kormány szempontjából indokolt lehet ez az okoskodás, tudhatja azonban nagyon jól, hogy egy a bank, mint a kvótakérdést illetően nálunk más közvélemény alakult ki. Ez a közvélemény köteletségévé teszi a magyar kormány számára az önálló magyar banknak 1910-ben való felállítását és a kvótát egy fillérrel sem akarja emelni. Ezekhez ragaszkodik a gazdasági közvélemény már régebben, erről az osztrák kormány tudomást vehetett és ha még is most akar a junktimhoz ragaszkodni, ez csak annak a jele, hogy a közös bankintézményt lenn akarja tartani és a magyar kvótát is emelni akarja.

Az osztrák-magyar bank oly becses rája nézve, hogy érdemes ezért valamit tenni. Magyarországot pénzügyi függésben tartani, hitelét kénye-kedve szerint megszorítani, sőt, mint most tette a szövetségi váltók visszautasításával, pénzügyi krízist idézni elő, az osztrákokra kellemes lehet és azt az intézményt, melynek

segítségével ez megtörténhetik, minden áron fenn kell tartani

És miért fizetnénk magasabb kvótát? A kiegyezésben csak azt kapjuk, ami minket jogosan megillet. Ennek pedig nincs ára. A közös költségek hasznát Ausztria látja és amit mi fizetünk, teherviselési képességünket bőven kimeríti.

Most igazán nem tudjuk, ki ámitja a közvéleményt. A magyar kormány a junktimot kizártnak tekinti, az osztrák kormány pedig azt modja, hogy a tárgyalások folyamán folyton hangoztatta a junktimot. Utóvégre, ha az osztrák kormány annyira ragaszkodik a junktimhoz, hát legyen junktim. Az összes kiegyezési kérdésekhez vegyék hozzá azt a megállapodást, hogy 1910-ben felállítjuk a magyar jegybankot és a közös kiadásokhoz az eddigi arányban járulunk. Ez természetesen nem fog kelleni az osztrákoknak, mert egészen mást akarnak.

A junktimhoz való ragaszkodás az osztrákokra mindenesetre azzal a veszedelemmel jár, hogy előbb, mintsem gondoltuk, hozzá jutunk az önálló gazdasági berendezkedéshez. E fölött pedig nincs okunk busulni.

Az Osztrák-magyar-bank szabadságának meghosszabbítása. Az Osztrák-magyar-bank rövid időn belül összehívja a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kis amerikai leány.

— Szavamra, — szól Paul Truchard — majdnem feleségül vettem egy amerikai leányt. Ez tizenöt évvel ezelőt történt. Egyedül nyaraltam X.-sur-Merben, ebben a triss és kellemes normandiai lyukban, hol a nők naponként összejöttek a napsütötte sátrak alatt csevegni. Egy augusztusi estén hat és hét óra között egy gözs füstjét pillantottuk meg az égen s az alkonyuló nap fényében csinos yachtot láttunk közeledni. A hajó közel a parthoz horgonyt vetett, azután egy ragyogó csónakot küldött ki a homokos partra. A csónakon az evező matrónokon kívül egy öreg ur, egy idősebb hölgy és egy bájos fiatal leány ült.

— Bocsnát, uram, ez az ut vezet a szállóhoz?

— A Beau-Rivage-szállóhoz?

— Igen.

A fiatal leány hozzám fordult a kérdésével. Felelet közben szemmel tartottam. Barna volt, gyönyörű szemekkel, melyekben egész lelke tükrözőtt. Fejét gyermekesen hímálta, mint a napraforgók, melyeknek virágait könnyű szél ingatja. Mikor eltávozott, még sokáig gyönyörrel szívtam magamba a withe-rose illatot, melyet maga után hagyott.

A Beau-Rivage-szálló gazdasszonya szeretelméltó volt és beszédes. Túrte, hogy a szolgaszemélyzet is fecsegjen. Csakhamar megtudtam, hogy Foggsék, az új vendégek, amerikaiak, akik a disznóbőrrel való kereskedés révén tekintélyes vagyonra tettek szert. A jacht különben

maga sem volt mese. Mozdulatlanul és kacéran, zöld és piros zászlócskáit átengedve a szél játéknak, ott állt a part közelében és élesztette az irrgység lángját a nyárspolgárok szívében.

Másnap ebéd után az amerikaiak lementek a kaszinóba, mely mint egy ragyogó ékszer, a parti szirtek tövében állt. Annie Foggs, kinek karjai meztelenek voltak, elragadóan mosolygott. A white-rose-illat elnyomott minden más parfüm. Mikor belépett a terembe, pillanatnyi csend támadt, azután, mintegy véletlenül megkezdődött a négyes.

Én táncra kértem az amerikai leányt.

— Igen, szívesen, — szóló őszinte természetességgel.

Beléptünk a táncolók sorába. A leány bizonyos gyönyörűt odaadással táncolt, mely remekül illett hozzá. A kis kaszinó hetenként háromszor egy kis táncal kedveskedett az X.-sur-meri fűrdővendégeknek. Foggsék nem gondoltak többé az elutazásra. Foggsék voltak imádott leányuk apró örömei iránt s délutánként ott üldögéltek a fenyvesek árnyékában, vagy néha a homokbuckák közt napernyő alatt, előttük kiterítve a »Newyork-Herald.«

Én nem tágitottam többé az amerikaiak oldala mellől. Foggs ur és Foggsné asszony bizonyos jóakarattal türtek, noha szemmel látható volt, hogy egyéniségemben nem bíznak meg teljesen. Örökké miss Annie-vel sétáltam.

Egy nap Annie hirtelen megállt és napernyőjével leütötte egy töviskóró fejét.

— Paul ur, ön mondani akar nekem valamit.

— Kisasszony . . .

A leány rám tekintett. Barna szemei bár-

sonyos fényben ragyogtak, mint az éjjeli lepke szárnyai.

— Igen. Önnek mondani valója van. De ön szegény . . . és nem mer szólni.

— Oh, kisasszony . . .

— Nos, látja? . . . Én nem hiszem, hogy ön szeret engem. Magamról nem mondhatom ugyanazt. De ön rokonszenves előttem, tudja, nagyon rokonszenves. Most hát figyeljen ide. Nekem vőlegényem van Newyorkban. En nem szeretem azt a fiút, aki el fog venni. Rosszul táncol, nagy kezei vannak és többet gondol az üzlettel, mint velem.

— Ön szakítani akar? . . . — hebegtem.

Zavartan szoknyájával babrált és lebigyesztette az ajkát.

— Azt nem. Az nem volna lehetséges. Apám ígéretet tett . . . azután jövődöbéli férjem, az ásványolaj-király, tudja . . .

— Akkor nem értem . . .

— Dehogyan sem, Paul ur . . . En önt magammal viszem Newyorkba. Az apám majd ad önnek egy állást a bórraktárban. Aztán majd időről-időre, mennél gyakrabban látjuk egymást, my dear . . .

— Allást?

— Yes . . . Nyolcezer dollár évi fizetés . . .

Elég lesz?

A levegő csodálatos illattal volt telítve. A hullámok halk csobogással törtek meg a szirtes parton. A jacht a távolban összes lobogóit csattogtatta. Fiatal voltam és szerettem miss Anniet. A választás nem volt nehéz.

— Jól van, kisasszony, — szóltam — elfogadom . . . elfogadom, mert szeretem önt . . .

rendkívüli közgyűlést a végett, hogy kérjék a két kormánytól a szabadság meghosszabbítását.

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szept. 12. *Wekerle* S. miniszterelnök ma reggel 9 órakor gr. Eszterházy Pál külügyi osztályfőnök látogatását fogadta, akivel hosszabb ideig tanácskozott. *Kossuth* kereskedelmi, *Darányi* földmívelési és *Apponyi* közoktatásügyi miniszterek ezalatt egymással tanácskoztak. 10 órakor *Wekerle*, *Kossuth*, *Darányi* és *Apponyi* miniszterek az osztrák miniszterelnökség palotájába hajtottak, ahol a kiegyezési tárgyalások kezdetüket vették. *Popovics*, *Szterényi* és *Mezőssy* államtitkárok szintén a miniszterelnökség palotájába mentek, hogy szükség esetén a tanácskozásba bevonhatók legyenek.

12 órakor délelben *Wekerle* miniszterelnök kihallgatásra megy ő Felsőházzal. *Kossuth* kereskedelmi minisztert ő Felsőházzal 2 órakor fogadja kihallgatáson. Amint értesülünk, mindkét kihallgatás a folyó ügyekkel kapcsolatos. A kiegyezési tanácskozásokat délután folytatják.

Gróf *Zichy* Aladár ő Felsőházzal személyesen körüli miniszter tegnap este ideérkezett.

Bécs, szept. 12. A kiegyezési tárgyalásokat ma délelőtti tíz órakor az osztrák miniszterelnökségen megkezdtek. A magyar miniszterek közül a tanácskozáson gr. *Apponyi* Albert továbbá *Popovics*, *Szterényi* és *Mezőssy* államtitkárok és *Ottlik* miniszteri tanácsos, osztrák részről pedig a minisztereken kívül *Röszler* osztályfőnök és *Spitz-Müller* alsóausztriai pénzügyigazgató vettek részt. A tárgyalás előre láthatólag déli egy óráig tart, amikor *Wekerle* kihallgatásra megy a királyhoz. A dejeuner, melyet báró *Beck* a magyar miniszterek tiszteletére ad, fél 2 órára volt kitűzve, minthogy azonban *Wekerle* ekkor még alighanem audiencián lesz, a dejeuner kezdetét elhalasztják

addigra, míg *Wekerle* a kihallgatásról visszaérkezik. *Kossuth* kénytelen volt levélben kimmenteni a dejeunerrel való elmaradását, mert a király két órakor fogadja kihallgatáson.

Bécs, szeptember 12. Délután 5 órakor folytatták a délelőtti megszakított kiegyezési tárgyalásokat az osztrák miniszterelnöki palotában. A tárgyalások a késő esti órákig el fog tartani. *Wekerle* kihallgatása 1 óra hosszat tartott, utána azonnal *Kossuth* lépett a király elé, az ő kihallgatása is 1 óráig tartott. *Kossuth* a kihallgatás után kijelentette, hogy jobbára tárcájába tartozó folyó ügyekről referált, de alkalma nyílt a kiegyezésről is nyilatkoznia a király előtt.

A kormányhoz közel álló politikai körökből kiszivárgott hírek szerint túlzottak a kiegyezés meghiusulásáról szóló aggodalmak, bár a két kormány között még mindig nagy és mélyreható eltérések vannak. Így az osztrák kormány még nem ejtette el a bankügy és kvóta junktimor, nincs megegyezés még a cukorsurtax és a készfizetések felvétele tárgyában, mely a banküggyel függ össze; a vasnti tarifák körül is még jelentékeny differenciák vannak.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Három órakor még alig voltak néhányan a városatyák közül a teremben s csak később verődtek össze vagy 50-60-an.

A tárgyalás is csendes mederben folyt s egymás után vita nélkül fogadták el a tanács előterjesztéseit.

Hosszabb vita csak a községi iskolák könyvtárnoki dotációjánál s a múlt közgyűlés által kitűzött két ügynél volt.

Interpelláció azonban bőven volt.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

— Ah, én is majdnem úgy vagyok — szölt kissé színésziesen a leány.

Azután egyszerre hallgatag lett. Kifordított napernyőjéből virágokat szőrt a homokra, s mikor újra fölemelte lehajtott fejét, mindegyik szemében egy könnysepp ragyogott.

Aznap este *Foggs* ur hozzám lépett és megszorította a kezemet.

— Hallottam, uram, — szölt. — Ön bizony számíthat reám.

Ez időtől kezdve felhatalmazásom volt arra, hogy miss *Annie*nek udvaroljak, ha ugyan udvarlásnak lehet nevezni a szentimentális barát szerepét. Mindazonáltal gyönyörűséges két hetet töltöttem ilyképp, sétálgatva *Annie*vel a fenyvesben, vagy a tengerparton s megcsókolva a felém nyújtott hófehér kezét — az egyedüli bizalmaskodás, mely meg volt engedve.

Egy nap miss *Annie* elém futott. Az arca egészen rózsaszínű volt s kezében egy táviratot lobogtatott.

— A jegyeseim! — hebegte.

— Hogyan? — kérdeztem. — Meghalt?

— Rosszabb ennél, uram. Megcsalt... Azután megtudtam, hogy az ásványolajkirály *Cincinnati*ban feleségül vett egy créol tancosnőt.

— Egy néger! — sópánkodott a leány. — Egy négernek előnyt adott felettem!

Azután hirtelen így szölt:

— Akar a férjem lenni?

— Oh, miss *Annie*, ez volna a legnagyobb boldogságom!

— Nos jó! Legyen és úgy lesz. De egyet kikötök. Ha visszatérünk Amerikába, ön párbajra fogja kihívni a nyomorultat. Tudja, én nagyon szeretem önt, de a becsületem is valami, my dear.

Megvallom, hogy nem feleltem azonnal. Azt a gondolatot, hogy valaki ilyképp tej vagy irást játszhatik a jegyese életével, szörnyűségnek találtam.

Miss *Annie* meglepte a habozás. Elhalványodott s szuróan rámszegezte tekintetét.

— Nos, mit mond? — kérdezte.

— Azt, kisasszony, hogy...

Glacs Antal főispán elnökölt. Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, *dr. Dóri* Ferenc, *Fröhlich* János, *dr. Hoványi* Gyula, *dr. Károly* Irén, *Kiss* Dávid, *Mezey* Mihály, *Nozák* Rezső, *dr. Pácz* Sándor, *Stark* Gyula, *dr. Várady* Zsigmond, *dr. Altmann* Jakab, *Balogh* Döme, *Beczak* Lajos, *dr. Berkovits* Ferenc, *Czeglédy* Sándor, *Czeglédy* Jermiás, *Cser* János, *Fényes* Manó, *Déry* János, *dr. Halász* Lajos, *dr. Kecskeméti* Lipót, *Schwartz* Izidor, *Sulyok* István, *Széles* Lajos, *dr. Vueskics* Gyula, *Weisz* Károly, *Feldmann* Izidor, *dr. Friedländer* Sámuel, *Gábel* Jakab, *Lövenstein* Zsigmond, *Reismann* Mór, *dr. Tóth* Ferenc, *Weisz* Ernő, *Aufriht* Mór, *dr. Bárdos* Imre, *ifj. Berger* Sámuel, *Breider* Armin, *Fleischhacker* Gyula, *Huzella* Gyula, *Kepes* Ignác, *Kiss* Elek, *Kiss* Károly, *dr. Kurländer* Ede, *dr. Moskovits* József, *Moskovits* Párkás, *dr. Munk* Béla, *Müller* Salamon, *Plesz* Áron, *Rendes* Vilmos, *Sal* Ferenc, *Sebestyén* Lajos, *dr. Schweiger* Ede, *Rimler* Károly, *Juricskay* Barnabás, *dr. Cseresnyés* Béla, *Gerő* Ármán, *Komlóssy* József, *Darvassy* Lajos, *Lukács* Ödön, *Dus* László, *Tóth* Márton, *Sztarill* János, *Szántó* Lajos, *dr. Baróthy* Akos, *Köszeghy* József, *Ragány* János, *Szűts* Géza, *Markovits* Sámuel, *Papoleczy* Ferenc, *Lakos* Lajos.

A közgyűlés megnyitása után *dr. Cseresnyés* Béla aljegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, a közigazgatás múlt havi állapotáról, amelynek fontosabb adatait már közöltük. Megemlékezik még a polgármester jelentésében *Nyiry* György törvényhatósági tag elhunytáról.

A jelentést tudomásul vették.

Miniszteri leiratok.

A belügyminiszter leiratában jóváhagyta a járdák készítésére és a Város-ígyet rendezésére vonatkozó közgyűlési határozatot s az arra vonatkozó kölcsön felvételét, azzal a módosítással, hogy a Városígyet rendezésére szükséges összeget nem fedezheti a város a közevet vámalapból.

A leiratot tudomásul vették s kiadták foganatosítás végett a tanácsnak.

A miniszter jóváhagyta a vízvezetési bizottság 3 taggal leendő kibővítését, a közgyűlés azonban kimondotta, hogy a bizottság kibővítését a jó év elejére halasztja el.

Nem hagyta befejezmem a mondatot. Fogai csillogtak, mikor gunyos nevetéssel rám szölt:

— Igen? Ertem! Ön jobban szereti az életét, mint engem. Isten önnel!

Aztán két kézre kapta szoknyáját és végigvágatott a part fővényes útján.

Másnap reggel szemeim hiába keresték a kikötött yachtot; nem volt sehol. A halászkötől megtudtam, hogy még éjfélkor felszedte a horgonyt és eltávozott.

— Ez az idyll vége, — tejezte be *Paul*. — Többé sohasem fordultam meg *X-sur-Mer*-ben, s többé sohasem láttam *Foggs*ékat, miss *Annie*t és az ezer lobogós yachtot. De a kalandra sokszor visszagondolok Végre is, ki tudja? A vőlegény, a távirat, a szakítás... mindez jó kieszelt komédia is lehetett arra a célra, hogy próbára tegyenek, vajjon amerikai értelemben méltó vagyok-e a leányhoz? Es lehet, hogy akkor tudatlanságomban, vagy lolkem gyengesége miatt, szerencsémét játszattam el...

Pierre Villetard.

Agárdi István

mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súlyt fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletre kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, flzetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel **Agárdi István**, mázoló és butorfestő.

A belügyminiszter a villamostelep felügyelő bizottságára vonatkozólag kimondta, hogy a bizottságot újalakítani kell, mert nem hagyhatja jóvá a közgyűlés azon határozatát, amelylyel a lemondást nem fogadta el.

A polgármester ajánlotta, hogy a bizottságot a következő tagokból újra alakítsák meg: Aufrecht Mór, dr Károly Irén, dr Dóri Ferenc, dr Hoványi Géza, dr Altmann Jakab, Farkas Izidor, Moskovits Miksa mérnök, Weinberger Jakab, dr Pácz Sándor, Pekanovits Imre.

A javaslatba hozottakat a bizottság tagjaiul megválasztották.

A valás- és közoktatásügyi miniszter leiratban értesítette a várost, hogy a kért 20 osztályú állami iskolát hajlandó felállítani, az ujonnan rendszeresített tanítóállások költségeihez pedig államsegélyt helyez kilátásba.

A miniszter leiratát tudomásul vették s ez alkalomból a kultuszminiszternek és a főispánnak köszönetet szavaztak.

A kereskedelmi miniszter a hétfőre kért hetivásárt csak az esetben lesz hajlandó engedélyezni, ha a keddi hetivásár beszüntetését mondja ki a közgyűlés.

A törvényhatóság elhatározta, hogy újból felír a keddi hetivásár meghagyása mellett a hétfői hetivásár engedélyezése iránt. A keddi hetivásár beszüntetése ugyanis annyira csökkenetné a vámbevételeket, hogy a közköltő emelése elkerülhetetlen lenne.

Kolozsvármegyének a husdrágaság megszüntetése, — Győr városnak a 48-as honvédek nyugdíj ügyében s Torontálmegyének a földadókataszter módosítása tárgyában hozott határozatait és feliratait pártolja a közgyűlés.

A városi tanács bejelentette a közgyűlésnek a két vasút állomás között tervezett ketős vágány kiépítése tárgyában megtartott közigazgatási bejárás eredményét s a város képviselői által benyújtott kifogásokat és kívánalmakat.

A tanács javasolja, hogy a közgyűlés felírban kérje a minisztertől olyan terv elkészítését, amely szerint a város jogos és fontos kívánalmi ki legyenek elégitve.

Lényegtelen hozzászólások után a tanács javaslatát elfogadták.

A községi polgári fiú-iskolánál harmadik párhuzamos osztály felállítását elhatározták.

Réz Mihály felügyelő-igazgató 20 évig kezelte a községi iskolák könyvtárát. Ezen érdeme elismerésül 1000 korona jutalmat szavaztak meg részére.

A tanács javasolja, hogy Bodnár János községi iskolai könyvtárnok részére évi 400 korona tiszteletdíjat állapítsanak meg.

Dr Várady Zsigmond kifogásolja, hogy a községi iskolai könyvtár nem nyilvános. Akkor szervezzék az állást és dotálják, ha nyilvános lesz a könyvtár.

Dr Friedländer Samu azt kifogásolja, hogy új könyvtárnoki állást rendszeresítsenek. Csak ideiglenesen, egy évre fogadják el a javaslatot.

Rimler Károly rámutat, hogy a közgyűlés kimondta, miszerint a könyvtár nyilvános legyen s ez a határozat most tenn van a miniszternél. Sürgetni fogja a jóváhagyást. Visszatér az előbbi pontra s elismeréssel adózik Réz Mihály azon ténykedéséről, hogy 20 évig díjtalanul kezelte a közs. iskolai könyvtárt, amelyre büszkének lehetünk. Kéri a tanács javaslatának változatlan elfogadását.

Dr Hoványi Gyula tudja, hogy mily dolgozau egy könyvtár kezelésével. Évi 400 korona nem so ezért a fáradságért. Ez összeget szavazzák meg mindaddig, míg nyilvános könyvtár lesz s a könyvtárnoki állás változást nem szenved.

A többség csak egy évre szavazta meg a 400 koronát.

Az ismétlődő iskolákban tanító tanerők díjazására évi 200—200 koronát szavaztak meg.

A községi iskolák 1907—908. tanévre szóló költségvetését változatlanul elfogadták.

A gyámpénztár 1906. évi zárszámadását hozzászólás nélkül fogadták el.

A csontgyűjtő-telep.

A múlt havi közgyűlésen Beczkay Lajos interpellált a vágóhid területén engedélyezett csontgyűjtő telep ügyében, de az interpellációra adott választ a közgyűlés nem vette tudomásul, hanem kitűzték a mostani közgyűlésre. Dr Halász Lajos, valamint Niedermann Gyula pedig felebbezést adtak be az engedély ellen. A tanács a felebbezés elutasítását javasolja.

Beczkay Lajos közegészségi tekintetből ellenzi a telep engedélyezését.

Dr Halász Lajos rámutat, hogy a telep engedélyezését a helyszíni szemlénél az összes érdekeltek és szakértők ellenzték. A szemlejegyzőkönyvét az állandó választmány nem látta Függesszék fel a határozathozatalt, míg az akták fel lesznek szerelve.

Gerő Armin védekezik, hogy a szemlejegyzőkönyv csak akkor tartozik oda, ha a törvényhatóság azt elrendeli.

Dr Várady Zsigmond kérde, hogy ideiglenes lesz-e a telep a közbégóhidon s a végleges helyet másutt rendezik be? Igy elfogadná a javaslatot.

Balogh Döme elfogadja a tanács javaslatát.

Komlóssy József nem lát veszélyt a vágóhidon létesítendő csontgyűjtő telepen. Csak a vágóhidről kikerülő csontokat szabad ott összegyűjteni.

Rimler Károly csak rövid időre átmenetileg akarja a vágóhidon a telepet s azután más helyen végleg rendezik a kérdést.

Dr Friedländer Samu rámutat, hogy mily veszély van abban, ha egy ilyen fertőző telepet éppen a legkényesebb helyre: a vágóhidra vinnék. Valóságos ragálytészket akar ott a tanács. Az szükséges, hogy a tanács a városon kívül mielőbb jelöljön ki alkalmas helyet a telep részére.

Dr Halász Lajos újból rámutat, hogy minden szakértő ellenezte s a tanács mégis megadta az engedélyt.

Cseglédy Jenő semmi veszélyt nem lát a telep felállításában s ezért elfogadja a tanács javaslatát.

Dr Hoványi Gyula más véleményen van s nem szavazza meg, hogy csekély bér ellenében ragály telepet ültessen a város a vágóhidra. Végleges helyet jelöljenek ki a telep részére.

Frölich János érti az ügyet. A telepet a két meglévő üzlet ellenzi. Ha ezt a telepet felállítják, jobb állapotok lesznek, mert a csontokat mielőbb elszállítják, míg most hetekig hever a csont a város különböző részén. A telep végleges elhelyezését óhajtja s erre jelöljön ki területet a város.

Dr Várady Zsigmond a végleges telep kijelölését sürgeti, különben elfogadja a tanács javaslatát.

A többség elfogadta Beczkay Lajos indítványát, hogy a vágóhidon nem engedik meg ideiglenesen sem a telepet, hanem a tanács jelöljön ki önálló területet a telep céljaira.

A Kossuth-utcai villamos.

A következő tárgy is hasonló módon került a közgyűlés elé. A múlt közgyűlésen interpellált Halász Lajos dr a Kossuth Lajos-

utcai villamos vasut 2-ik vágánya által előállott forgalmi zavarok ügyében. A főjegyző választát akkor a közgyűlés nem vette tudomásul s így kitűzték most tárgyalásra.

A tanács javaslata az volt, hogy a kérdést tanulmányozza s ehhez képest előterjesztést tesz.

Dr Halász Lajos nem fogadja el a tanács előterjesztését. Az semmit sem jelent, hogy tanulmányozzák a kérdést. A tarthatatlan állapotokat okvetlen meg kell szüntetni.

Rimler Károly elismeri, hogy a mostani állapotokat nem lehet fenntartani, de a vasutal a város nem rendelkezik, hogy azt egyszerűen betiltsa. Amint szabadságából hazaérkezett, azonnal helyszíni szemlét tartott s már felirat is ment a miniszterhez, hogy az állapotok rendezése céljából a miniszter tartasson helyszíni szemlét s holnapután Budapestre megy és siettetni ennek az elintézését.

Dr Friedländer Samu erősen kritizálja a tanács eljárását, hogy nem veszi komolyan a polgárok érdekeit. Velencén is hajlandó a vasut heti vásárok alkalmával a 2-ik vágánya az üzemet beszüntetni, ha a városi tanácsos beleegyeznek, de a tanács hallgat. Indítványozza, hogy mondják ki miszerint a tanács a jövő havi közgyűlés elé tegyen megfelelő javaslatot a Kossuth utcai állapotok szanálására.

Moskovits Farkas indítványozza, hogy barátságos uton egyezzenek meg a vasutal a 2-ik vágány forgalmának beszüntetésére.

Köszeghy József főmérnök technikai tekintetből szólott a kérdéshez. Az ut közepére, vagy csatornák felett nem lehet a vágányokat elhelyezni. Egy laboratóriumot dolgoz ki a kérdés helyes megoldására, ezt várják be. A járdát lehet esetleg szűkíteni s a folyókat újra átdolgozni.

Rimler Károly ismét kijelenti, hogy a tarthatatlan állapotból a legnagyobb igyekezettel keresi a kivezető utat. A járda szűkítését nem engedi. Várják be, amíg a kérdés rendezésére kellő módot találnak.

A tanács javaslatát elfogadták.

Az interpellációk.

Hat óra ntán került sor az interpellációkra.

Kiss Dávid a szegényügy rendezését sürgeti. Kérde a kiküldött bizottság elnökét Darvassy Lajos tanácsnokot, hogy miként áll az ügy. Felszólalása másik részében a közelgő téli időnyre s az ezzel járó nyomorra, intézkedéseket kíván melegező szobák, leves osztás, fűtő anyag kiosztása tekintetében. Mit szándékozik tenni ez irányban a tanács.

Beczkay Lajos a Szent István napi munkaszünet tárgyában kifogásolja a rendőrség eljárását, hogy idejében nem hirdette meg a munkaszünetet.

Balogh Döme a Rhédey-kertben levő ósi-vasuti pecehid ügyében interpellált. Ez a hid állandó veszedelemmel tenyegeti a környék szegény lakosságát, akik deputációba készülnek a miniszterhez, mivel látják, hogy a város, a polgármester pedig megígérte a hid kicserélését. — Felszólal továbbá azért, hogy hir szerint a városi tanács kiutalta a Főutca aszfaltozásáért a vállalatnak a kereseti összeget, dacára, hogy az rossz. Elvállalja-e ezért az aszfaltért a polgármester a felelősséget.

Széles Lajos a sztrájkok, s az ezzel kapcsolatos kihágások ügyében szólal fel s kéri, hogy tegyen valamit a polgármester. Ha a polgármester erélyesebb lesz a főkapitánnyal szemben, meg lesz a kedvező eredmény. A főkapitány tárgyal az idegen sztrájkvezérekkel, erre van ideje, de mikor a polgárokkal kell jegyzőkönyvet felvenni, erre sem idővel, sem munkaerővel nem rendelkezik.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Darvassy Lajos válaszolt a Kiss Dávid interpellációjára. A szegény-ügyhöz pénz kell, az pedig nincsen. Eddig adatokat gyűjtöttek, de legközelebb összehívja tanácskozássra a kiküldött bizottságot.

Rimler Károly a téli nyomor enyhítésére mindent meg fog tenni, amit lehet. — A Pécze-híd ügyében minden intézkedést mellőznie kellett, mivel az állami kulturmérnöki hivatal azt jelentette, hogy a híd minden tekintetben megfelel a követelményeknek. Így a kibővítést nem rendelhette el.

Az aszfaltra vonatkozólag kijelenti, hogy az összeg a közgyűlés határozata alapján lett kiutalva. A törvényszéki szakértők jónak mondták ki az aszfaltot, tehát ha perelni nem akar a város, ki kellett fizetni az összeget. — A sztrájkokat nem áll módjában megszüntetni, de igyekszik a bajokat elhárítani. A főkapitány elleni panasz, feljelentés útján már előtte fekszik. Ennek eredményét várják be.

Gerő Armin Beczkaynak válaszolt. A miniszteri rendeletek évről-évre való meghirdetése nincs utasításban. Akkor a büntető-törvényt is meg kellene hirdetni. A rendeleteket csak a kiadásuk után kell meghirdetni. Jövőre, ha kívánják, mindég meghirdetheti a rendőrség.

A válaszokat tudomásul vették.

A közgyűlést ma, pénteken délután folytatják.

Letartóztatás a várban.

Sikkasztás és uzsora miatt.

Szenzációs letartóztatás történt tegnap délelőtt 9 órakor a nagyváradai várban. A letartóztatás a debreceni királyi ügyészség megkeresésére történt még pedig oly titokban, hogy a rendőrségen és egy pár hírlapírókn kívül más nem tudott róla.

Az esetről és annak előzményeiről a következőket adjuk:

Weisz Iván 26 éves fiatal ember Weisz József gazdag kereskedőnek a fia. Ez év elején Weisz Iván megismerkedett **Ádám Dezső** főhadnaggyal, aki május 14-én 3000 koronát kért tőle kölcsön. A pénz felvételének elismerésére a főhadnagy egy 4000 koronáról kiállított elismervényt adott Weisznak, aki el is fogadta olyképen, hogy a negyedik ezer korona a kölcsön vett pénznek kamatát képezi.

Az elismervény mellé még egy 12000 koronáról kiállított váltót is adott a főhadnagy. A váltót **Ádám Dezső** és **Eszterházy Pál** irták alá. Ez a 12000 koronás váltó csak ideiglenes okmányként szerepelt addig, míg Dávid főhadnagy egy 4000 koronáról kiállított váltóval ezt ki fogja váltani. Ezt a feltételt ki is ködtették és Weisz Iván azt el is fogadta.

Május 18 án a fenti megállapodáshoz képest a főhadnagy megjelent Weisz Ivánnál és kijelentette, hogy az 12000 koronás váltót akarja a 4000 koronás váltóval felcserélni. Ebbe Weisz bele is egyezett és kijelentette, hogy hajlandó egy 4000 koronáról szóló elismervényt, mint az 12000 koronáról kiállított váltót kiadni, ha **Ádám Dezső** egy 4000 koronás átvételi elismervényt állít ki, mert az előző izben adott elismervény rossz, amennyiben az első elismervényben említés van téve a 12000 koronás váltóról is.

A főhadnagy jóhiszeműleg kiállította az új elismervényt, mely természetesen nem egyezik az elsővel, tehát úgy szerepelhet, mint egy új elismervény. Weisz ennek az elismervénynek ellenében köteles lett volna az előbbi okmányokat vissza küldeni, azonban dacára a főhadnagy felszólításának sem volt hajlandó

ezt tenni, sőt a felszólításra nem is válaszolt. Összesen két 4000 koronáról szóló elismervényt és egy 12000 koronáról kiállított váltót most már Weisz birtokában.

A főhadnagy értesülést szerzett arról, hogy Weisz a váltót be akarja váltani, azonnal feljelentést tett a debreceni királyi ügyészségnél megbízottja dr. **Lánczy József** nagyváradai ügyvéd útján. A feljelentésben kérte a főhadnagy Weisz azonnali letartóztatását és a lakásán való házkutatás megtartását. Az ügyészség a feljelentésre azonnal távirati megkeresést küldött a nagyváradai rendőrségnek, hogy Weiszot, tekintettel az elkövetett tette miatt járó nagymérvű büntetésre, azonnal tartóztassák le s hozzá kísérjék át.

Az ügyészségnek e megkeresésére a rendőrség bűnügyi osztálya nem hozhatta meg a kellő intézkedéseket, mert **Weisz Iván** 13 napi *fegyvergyakorlatra* volt behíva a katonasághoz és így meg kellett várni, míg a gyakorlat ideje lejár. A tizenhárom nappól már csak kettő volt hátra a letartóztatási rendelet megérkeztekor.

Tegnapelőtt délután **Zilagy Antal** tb. rendőrbiztos megjelent a várban és tudomására adta Weisz századosának, hogy Weisz ellen letartóztatási rendelet van kiadva s kérte a kapitányt, hogy a fiatal embert tartsák felügyelet alatt nehogy esetleg megszökjék.

A kapitány kijelentette, hogy mihelyest Weisz le fog szerelni azonnal át adja a rendőrségnek. Tegnap reggel **Kelemen** nyomozó rendőr megjelent a vár előtt és megvárta míg Weisz leszerel. A leszerelés megtörténte után, mikor Weisz távozni akart **Kelemen** odalépett a fiatalemberhez s annak vállára tette a kezét.

— Ön Weisz Iván?

— Igen!

— Önt a törvény nevében letartóztatom és felszólítom, hogy kövessen.

Weisz elinte tiltakozott a letartóztatás ellen, később azonban belenyugodott sorsába és szó nélkül követte a rendőrt.

A letartóztatott fiatalember sikkasztással és uzsorával van vádolva, melyért igen súlyos büntetést szab ki a törvény és ezért vált szükségessé a letartóztatása. Weisz különben bizik benne, hogy kihallgatása után szabadlábra fogják helyezni.

A rendőrség még tegnap délelőtt átkísérte Weiszot a debreceni királyi ügyészséghez.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr. **Schiff Ernő** a gyermekkorház igazgató főnöke tegnap megkezdte háromhetre terjedő szabadságát, melyet Olaszországban fog eltölteni.

* **Új főgimnáziumi igazgató.** Dr. **Szombathy István** volt nagyváradai főreáliskolai tanárt, a vallás és közoktatási miniszteriumhoz szolgálatára beosztott állami középiskolai címzetes igazgatót királyi felsége a jászberényi állami főgimnáziumhoz igazgatóvá nevezte ki.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Pati Nagy Sándor** pestvidéki kir. törvényszéki joggyakornokot a sárbogárdi kir. járásbíróvá aljegyzővé nevezte ki. — **Glac Antal** főispán **Szabó Kálmán** monostorpályi tanítót és **Szikszay Dezső** alsólugosi okleveles segédjegyzőt helyettes anyakönyvvezetőkké nevezte ki.

* **Asz építő iparosok vándorgyűlése Nagyváradon.** A nagyváradai építő iparosok társulata nagy ünnepélyre készül. A társulat kezdeményezésére a magyarországi építő iparosok szeptember hó 22-én és 23-án Nagyváradon vándorgyűlést tartanak, amelyre már 115 résztvevő jelentkezett az egész országból. A vándorgyűlés előkészítő bizottsága nevében **Rendes Vilmos** elnök **Szterényi József** államtitkárt is meghívta a vándorgyűlésre, aki azonban elutazása miatt nem jöhet le Nagyváradra a kongresszusra, hanem az elnökhöz intézett levelében megígéri, miszerint a miniszterium képviselőtől gondoskodni fog, hogy utólag ismerje a kongresszus határozatait. Igéri továbbá, hogy élénken érdeklődik a kongresszus iránt s igen örvendeni fog, ha azok kapcsán a hazai építő ipar érdekeinek előmozdításában közreműködhet.

* **Jegyzőválasztás.** Artánd biharmegyei községben tegnap volt a jegyzőválasztás. A lakosság bizalma **Engi Ferenc** ottani ev. ref. kántortanító fia, **Engi Endre** iránt szépen nyilatkozott meg. A pályázók közül ugyanis 20 szótöbbséggel **Engi Endre** segédjegyzőt választották meg a község jegyzőjévé. A választást teljes pártatlansággal dr. **Cziffra Kálmán** főszolgabíró vezette.

* **A város képvásárlása.** **Tidor Ernő** nagyváradai festő képművész vasárnap ért véget nagyon szép erkölcsi és anyagi sikerrel. A kiállítást hatszázon felül látogatták és a képek alig néhány kivételével elkeltek. Nagyvárad város a »Paut Neuf« című képét vette meg a művészenek.

* **Gyorsíró kongresszus Nagyváradon.** Igen életre való mozgalom indult meg most városunkban. Dr. **Kovács S. János** kereskedelmi igazgató tanár, felbuzdulva a legutóbb Szegeden tartott nemzetközi kongresszus fényes sikerén, azon fáradozik, hogy Nagyváradon is megalakítsa a gyorsírók egyesületét. Volt ugyan eddig Nagyváradon ilyen egyesület, azonban az összeomlott. Most ő ezt olyan alapon fogja megvalósítani, hogy az egyesület jövője biztosítva lesz. A jövő évben itt Nagyváradon lesz megtartva az országos gyorsíró kongresszus és ezen már Nagyvárad is részt akar venni ifjú egyesületével.

* **Ülések a megyeházán.** Ma két ülés is lesz a vármegyeházán. Kilenc órakor fog ülésezni a negyedik szakosztály, mely a közgyűlési tárgysorozatot készíti elő. Déli féltizenegy órakor pedig a megyei tisztviselői nyugdíj bizottság tartja meg ülését.

* **Új orgona Bárádon.** A bárándi templom **Szerecsányi Pál** megyés püspök urunk bőkezűségéből egy új, csőrendszerű orgonát kapott. Az orgonát **Országh Antal** készítette — s tuzás nélkül mondható — remekelt vele. Az orgonában a következő változatok vannak: Principal, fuvola, Aeolin, Gamba, Bourdon, Mixtura, Cello, Subbass, Ped, Man, Copula szinezéshez: pianó, meszso, forte, forte szolgál. A soló változatok közül különösen dicséretet érdemel a visszhangra emlékeztető, lágy, behizelgő Violin, a tömör csengő Principal, a vonós kellemes Gamba. Fuvátozatok közül sikertült a flóta és Bourdon. Pedálban nagyon szép a széles, gömbölyű Cello. Man. Ped. copula úgy van alkalmazva, hogy minden soló változatban a saját pedálbassus szól. A forte regiszterezésnél a 2-2 lábas mixtura tömörít, de nem sivit. Az intonatio semmi kívánni valót nem hagy fenn.

*** A Kazinczy-szobor leleplezése.** Megemlékeztünk róla, hogy Fráter Lóránd irodalmunk nagy alakjának Kazinczy Ferencnek emlékére szülőföldjén Érsemjén községben díszes mellszobrot állíttatott és szülőházát emléktáblával jelölte meg. — A leleplezési ünnepély Falussy Árpád, Glatz Antal, Meczner Gyula, Veszprémi Zoltán, gróf Vay Gábor főispánok díszelnökölte és a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt jövő vasárnap szept. 22-én d. u. 3 órákor megy végbe a következő program szerint:

1. Az ünnepélyt a helybeli ev. református templomban délután fél 3 órákor istentisztelet nyitja meg.

2. Vég József érsemjéni ev. ref. lelkész üdvözlő beszéde.

3. Herczeg Ferencz akadémiai tag ünnepi beszéde.

4. Szóvay Gyula, a Petöfi-Társaság tagja, előadja ünnepi ódáját.

5. Koszorúk elhelyezése a kiküldött vendégek részéről.

6. Hymnusz, éneklés az ünneplő közönség.

Az ünnepély után este 8 órákor Ér Mihályfalván hangverseny a Kazinczy-emlékek fentartása javára. Ebben közreműködnek Herczeg Ferenc, a M. tud. Akadémia tagja, Paulay Erzs, a Nemzeti Színház művésznője, Tarnay Alajos zongoraművész és Fráter Loránd, a szobor adományozója. A hangverseny után banket fejezi be az ünnepélyt.

*** Krassószörény megye a korosmák ellen.** Az országban a pusztító alkohol ellen már a legkomolyabban kezdenek foglalkozni. Eddig még csak alkohol elleni társaságok alakultak, azonban ezeknek munkájától nem remélték sokat, oly erős lábon gondolták állani az alkoholt. Később a községek is magukévá tették az anti-alkoholizmus eszméit és akciót indítottak, melynek fejleménye az lett, hogy a törvényhatóságok is kezdenek foglalkozni az ügyvel, ami végeredményében a törvényhozás elé fog kerülni. Legújabbban Krassószörény megye indított alkohol ellenes mozgalmat és eredményes határozatának meghozatala előtt kikéri az összes törvényhatóságok véleményét, mely szerint ő is határozni fog.

*** Az aradi siketnémák iskolájának kérelme.** Az aradi siketnémák intézetének iskolája tegnap kérelemmel járult Nagyváradi város törvényhatóságához, hogy az intézet részére alapítványt tegyen. A siketnémák intézete igazán humánus dolgot végez és eddigi sikerei után csak bizalommal lehet vele szemben a közönség. Erre különben ők maguk is kérik a közönséget, hogy ne legyenek tartózkodók és hassanak oda, úgy hivatalosan, mint társadalmilag, miszerint a már társadalmilag elvesztettnek hitt siketnéma gyermekek az intézetbe beadassanak.

*** Gyászír.** Mellau Mihály 74 éves korában Csanádon elhunyt. Az elhunytat 8 gyermeke, 42 unokája, köztük egyházmegyénknek két felszentelt papja, — 17 dédunoka gyászolja. A megboldogult a csalánsi közügyekben állandóan vezető szerepet vitt és munkásságával igen nagy szolgálatokat tett a községnek. Ezenkívül jó gazda is volt, mit bizonyít az is, hogy minden gyermekének egy-egy birtokot hagyományozott.

*** Elfogott rabló.** Nagyvárádon általánosan ismert gonosztevő Krisztucz György, tettei miatt egyszersmindkorra ki lett tiltva Nagyváradról. A gonosztevő kitiltása után alkalmasabb területet szemelt ki, hol zavartalanul

folytathassa garázdálkodásait. Legújában Arad megyébe ment és ott a vidéken kezdte el működését. A csendőrség üldözte is, azonban nem sikerült elfogni. Legutóbb Világoson egy nagyobb szabásu rablást követett el, mire megszökött. A csendőrség országsszerte körözte a gazembert, azonban nem tudta elfogni. A nagyváradai rendőrség vissza is jelentette, hogy Nagyváradra nem valószínű, hogy bejöhet Krisztucz, mert itt ő állandó felügyelet alatt lenne. Azonban tegnap délelőtt Krisztucz megfélemlítve a kitiltásról a nagyváradai Nagypiac-terén jelent meg és ott készítette terveit a továbbiakra, mikor Kelemen nyomozó rendőr-ellenőr felismerte és letartóztatta. Az elfogott gazemberért tegnap délután a világosi csendőrség kiküldöttjei jöttek, akik ma fogják vissza kisérni Világosra.

*** Az Uránia színház** gazdag, változatos műsora állandóan nagy közönséget vonz. A remek képek meg is érdemlik ezt a pártolást. Különös érdeklődést kelt most az új, ritkaság számba menő orgona-zenekar, amely a legnehezebb klasszikus zenedarabokat, operettek s dalegyvelegeket pompásan adja elő. Minden héten szerdán és szombaton új képsorozatot mutat be az Uránia.

*** Elpusztult gazdák.** Szolnokdomboka vármegye egyik községében Kékesen nagy tűz pusztított, melynek következtében négy gazdának minden termése és háza, valamint mellék-helyiségei és gazdasági felzerelése teljesen elpusztultak. A vármegye a nyomorba jutott gazdák telsegélyezésére gyűjtést indított és erre köriratilag kérte fel az összes társhatóságokat is.

TÁVIRATOK.

Fehérvári cáfolata.

Budapest, szept. 12. Fehérvári Géza báró nyilatkozik ma, és megcáfolja azt a napokban eljert hírt, mintha ő legutóbb a királynál lett volna audiencián és mintha a marostordai darabontokat pénzzel támogatná. Azt azonban beismeri Fehérvári, hogy a volt darabont tisztviselőket még most is pénzeli.

Megvert képviselő.

Szolnok, szept. 12. Az itteni Nemzeti Szálloda előtt Östereicher Lipót, a szolnoki keresk. és iparkamara elnöke, bottal megverte Markbreit Aladárt, a vizaknai kerület orsz. képviselőjét.

A marostordai felfordulás.

Marosvásárhely, szept. 12. Reicher Aladár alispánhelyettes ma reggel 9 órákor felment a vármegyeházára, ahol már várta őt ifj. Ugron Gábor főispán és utasította, hogy Nagy József felfüggesztett alispántól vegye át a hivatalt, Nagy József azonban már tegnap átadta hivatalát Erősdy főjegyzőnek. Reicher az alispáni hivatalt zárva találta, a szolga azt mondta, hogy a kulcs Erősdynél van. Reicher erre felszólította Erősdyt, hogy adja át a kulcsot, mert különben karhatalommal vételi el tőle. Mivel Erősdy a kulcs átadását megtagadta, a kivezényelt csendőrőrmester karhatalommal távolította el a vármegyeházáról.

A szabadgondolkodók vitaestélyt feloszlatták.

Prága, szept. 12. Tegnap este a szabadgondolkodók a gabonatözsde nagytermében vitaestélyt rendeztek, melyen több katolikus pap is résztvett. Egy *Halbán* nevű szerzetes beszéde alatt oly izgatott jelenetek folytak le, hogy a rendőrség kénytelen volt a gyűlést feloszlattani.

Tüntetés a kenyér drágulás miatt.

Trieszt, szept. 12. Tegnap este mintegy 300 ember tüntető körmenetet rendezett, melylyel a kenyérárak tegnapi emelkedése ellen tiltakozott.

EGYESÜLETEK.

Tisztviselők gyűlése. Az országos tisztviselő szövetség 1907. évi szeptember hó 15-én vasárnap, délelőtt 11 órákor, Budapesten az új városháza tanácstermében (Váci-utca 62) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja s kéri, hogy azon az ügy kiváló fontosságára való tekintettel megjelenni sziveskedjenek. Targysorozat: Az alapszabályok módosítása s a kapcsolatos választások megajtése. Jelentések, indítványok.

A Régész-egylet gyűlése. A Bihar-megyei és Nagyváradai Régészeti és Történelmi egylet a muzeum helyiségében folyó hó 14-én délután 5 órákor a muzeum helyiségében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat tisztelettel meghívja az elnökség nevében. Nagyvárad, 1907. szeptember 11. Kiss Kolos Jenő egyleti titkár.

SPORT.

A nagyváradai lóversenyek.

A szeptember 21-én és 22-én tartandó lóversenyekre tegnap este zárták le a nevezések határidejét. A nevezések elég szép számmal történtek. A titkári hivatal erre vonatkozólag a következő jelentést adta ki.

Első nap, szombat, szeptember 21.

I. *Eladó verseny.* Czernin A. hdgy., Egyedi L., Comp. K. F., Liptay B., Moskovits I. fhdgy., Paxy K. fhdgy., Schey P. száz., Seprősi ménés.

II. *Zerge akadályverseny.* Br. Baich J., Czernin A. hdgy., gr. Esterházy M., Fanta G., Kintzig J., Koller E., Kubinyi Gy. száz., Molnár F. hdgy.

III. *Ürögdi akadályverseny.* Koller E. száz., Lukács E. fhdgy., Markovits I. fhdgy., Schey P. száz., Seprősi ménés és Sibrik S. hdgy.

IV. *Hölgyek díja.* Akadályverseny. Gr. Esterházy A. hdgy., Malanotti L. hdgy., Markovits I. fhdgy., Molnár F. hdgy., Paxy K. fhdgy., Br. Schwaben—Durneiss Gy. fhdgy., Br. Stummer K. fhdgy.

V. *Szálkay gátverseny.* Beöthy P., Kubinyi Gy., Br. Schwaben—Durneiss Gy. fhdgy., Szunyogh Z.

VI. *Eladó gátverseny.* Czernin A. hdgy., Koller E. száz., Liptay B., Markovits I. fhdgy., Paxy K. fhdgy., Schey P. száz., br. Schwaben—Durneiss, Sibrik S. hdgy., Seprősi ménés és Virág L. hdgy.

VII. *Bónénti-díj.* Br. Baich I., Czernin A. hdgy., Klusacek L. száz., Koller E. száz., Markovits I. fhdgy., Shey P. száz., Seprősi ménés, Sibrik S. hdgy., Virágh Gy.

Második nap, vasárnap, szeptember 22.

I. *Eladó verseny.* Czernin A. hdgy., Liptay B., Markovits I. fhdgy., Schey P. sz., Seprősi ménés.

II. *Hadseregi akadályverseny.* Fanta G. fhdgy., Koller E. száz., Lukács E. fhdgy., Markovits I. fhdgy., Siprik S. hdgy.

III. *Nagy akadályverseny.* Koller E., Lukács E. fhdgy., Markovits I. fhdgy., Schey P. száz., Seprősi ménés, Sibrik S.

IV. *Iklódi gátverseny.* Br. Baieh I., Czernin A. hdgy., gr. Esterházy M., Fanta G. fhdgy., Kintzig I., Koller E. száz., Kubinyi Gy. száz., Molnár F. hdgy.

V. *Szentmártoni gátverseny.* Czernin A. hdgy., gr. Esterházy A. hdgy., Koller E. száz., Liptay B., Markovits I. fhdgy., Paxy K. fhdgy., Schey P. hdgy., Virágh L. hdgy.

VI. *Nagyvárad díj.* Beőthy P., Kubinyi Gy. száz., br. Schwaben—Durneiss Gy. fhdgy., Szunyogh Z.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.)

26

— Regine!
A fiatal tiszt arca átszellemült.
— Ön még mindig szeret... szeret bűnösen is!... Figyeljen reám!... Artatlan vagyok, Reginem, teljesen ártatlan!

— Lehetséges volna-e? — kiáltott fel kezeit összekulcsolva a fiatal nő, mialatt az öröm és fájdalom leirhatatlan mosolyban reszketett az ajkain.

Hugó az igazságnak oly meggyőző erejé-

vel esküdött meg erre, hogy Reginet leigázta, de az asszony szíve mélyében azért megmaradt a kétely. És nem is képzelhetett annál valami kinzóbbat, mint azt a vágyat, hogy Hugót harcolni lássa az első órák érzései, a homályos, de nekem: »Fogom tudni a módját, miként szabadítsam meg önt ettől az embertől!

— De hát tudtam én akkor, mit mondok?

— Tudta e, mit csinál, m kor azt az embert olyan közel látta fegyveréhez?

— Fegyveremhez? ... Nálam nem volt fegyver.

— Alig, hogy eltűnt a bokrok mögött, ő holtan bukott össze.

— Ah! minő borzasztó mély az ön meggyőződése, Regine.

— Szabadítson meg attól! ... Szabadítson meg — nyögte a fiatalnő.

— Figyeljen hát rám. Legyen nyugodt. Még ha sikerül is meggyőzőnöm önt, azért mindkettőn küzdeni fogunk e rettenetes dráma homályában. Csakugyan akkor egymásban lelünk támaszt a megpróbáltatás alatt. És szükségünk lesz mindkettőnk erejére, kölcsönös bizalmunkra, a...

Habozott kissé, aztán mélyen belenézve a kedves szemekbe, mondá:

— Szerelmünkre.

Regine nem tért ki. Hü. ó szervező yes pillantása elől, hanem viszonzta azt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

A gabonatözsde határídeje.

Budapest, szept. 12.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt.-re	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 szept. 12-én	
Magyar aranyjárdék 4%	111.20
Magyar koronajárdék 4%	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	144.—
Osztrák járdék papirban	97.25
Osztrák járdék ezüstben	98.25
Osztrák járdék aranyban	116.—
Osztrák korona járdék	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.15
Magyar hitelbank részvény	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	19.12
Német birodalmi márka	117.77

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül

azonnal kiadó.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Mezey János és Társa

fűszer csemege kereskedése.

Nagyvárad, Szent-László-tér.

A legolcsóbb bevásárlási forrás. Hól mindennemű ujonnan beszerzett fűszer, anyag, csemegeáru és csemege kőműveliségek, pontosan, becsületesen és szolid árak mellett lesz kiszolgáltatva. Nagy raktár bornyomó zsákokból minden nagyságban. Naponta friss Tea-vaj 1, kilogramos darab 33 krajcár.

— Két tanonc felvétetik. —

MEZEI JÁNOS és Tsa Nagyvárad, Takarékpénztár-épület.
Telefon 249.

Hirdetések

felvétetnek
a lap kiadóhivatalában.

Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.

Eladó házak.

Csengeri-utcán két különálló új épület 4—4 szobával és megfelelő mellékhelyiségekkel.

Értekezhetni: Madarász és Flonta építőknél Percec-u. 30 Telefon 330.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hirneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisfűrdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknek színtartó, erős, jó szövethől való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalmam lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

40 Nagyvárad, Fűrdő-utca 17. szám.

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, díszmű- és butor
asztalos mester.

Rakóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotában.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó munkákat úgy mint épületek, portálok, üzletek, gyógyszerárak berendezését a legkitünőbb szaktudással, ugyszintén átalakításokat és butorok javítását fényezését igen szolid árak mellett hivatkozom városunk intelligenciájának több elismerő nyilatkozatára ezért is kérem a nagyrődemű közönséget, hogy bizalommal felkeresni kegyeskedjenek egy levelező lap általi meghívásra bár hol megjelenek és költségvetéssel díjtalanul szolgálak

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,
speciális szakiparos.

Nagyvárdi középiskolai internátus.

Polgári iskolai magánvizsgálatokra
előkészítő tanfolyam.

Több oldalról érkezett felszólításra elhatároztam, hogy internátusomban a polgári iskolai magánvizsgálatokra előkészítő tanfolyamot nyitok, melyben az oktatást középiskolai szaktanárok fogják végezni.

A tanfolyam az esti órákban fog megtartatni.

A tanfolyam tartama: három hónap.

Jelentkezni lehet e hó 20-ig d. u. 2—5 óráig.

Nagyváradon Tisza Kálmán-tér 9. a középiskolai internátusban.

Nagyvárad, 1907. szeptember hó 8.

d23. 1—3.

Dénes Pál,

a nagyvárdi középisk. internátus igazgatója.

Iskola cipők

Csak jó minőségben

igen olcsó árak mellett
KIZÁRÓLAG

Aranyi Albert

cipőáruházában szerezhethők be.

Telefon 512.

NAGYVÁRAD, Fő-utca.

Telefon 512.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papírkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.